Posudek vedoucího bakalářské práce

Autor práce: Václav Jícha
Název práce: Tematický atlas pražských kuriozit

Cílem bakalářské práce Václava Jíchy bylo vytvořit tematický atlas zachycující neobvyklá až bizarní místa v Praze, která rozhodně nejsou cíli výletů běžných turistů, ale jsou (z pohledu geografa) v nějakém smyslu zajímavá. S ohledem na přesycení běžnými podněty je obecným trendem dnešní doby hledat věci a zážitky jdoucí za hranice každodennosti a leckdy i „normálního" ve smyslu chápání většinou společnosti. Práce a výsledné dílo tak není jen náhodným výstřelem, ale zapadá do proudu *geografie bizarnosti* a tematicky tak navazuje na populární díla typu *Atlas Obsura* či nedávno vydanou knihu *Bizarní Česko*. Práce je ovšem zajímavá i z pohledu geoinformatiky a kartografie, protože velkoměřítkový tematický atlas i v době současného atlasového boomu představuje dílo ne úplně obvyklé.

Struktura práce je logická a adekvátní účelu. V úvodu teoretické části práce se autor velmi správně zamýšlí nad vymezením pojmu kuriozita či bizarnost. Používá k tomu inspiraci z „žánrové" literatury a dospívá k závěru, že vnímání tohoto pojmu je značně subjektivní. Z hlediska hodnocení práce to ale vůbec nevadí, protože i když by byl výběr lokalit jiný, na odborné podstatě díla, která je předmětem hodnocení, by to mnoho nezměnilo. Výběr míst je ovlivněn autorovými zkušenostmi s Geocachingem (což podle mého názoru dílu prospělo) a z pohledu vedoucího práce s ním poměrně souzním, byť by šel ještě rozšířit o řadu dalších bizarností. Zbytek rešeršní části pak už poněkud přízemněji obsahuje víceméně standardní části týkající se existujících zdrojů dat použitých při tvorbě map (včetně těch specificky pražských z dílny IPR), metod použitých při mapování, či potřebné kartografické teorie. Tato část je sice dost stručná, ale věcná, a doplněná odkazy na relevantní literaturu.

Klíčovou partií práce je praktická část, jejíž struktura odpovídá návodu „jak udělat v sedmi krocích tematický atlas". Pokud si uvědomíme, že jde o bakalářskou práci a první autorovu zkušenost s takovýmto komplexním dílem, nelze než tuto část hodnotit pozitivně. Zdůraznil bych zejména autorův velmi systematický přístup ke všem fázím zpracování (zejména předvýběr a kategorizace lokalit, systematický přístup k tvorbě topografické databáze a přemýšlení o souvisejících objektech z různých lokalit, rozdělení map do skupin podle měřítek a řešení kartografických úkolů po těchto skupinách). Další věcí, kterou je nutné ocenit, je skutečnost, že mapy v atlase nepředstavují jen přepracovaná data DTMP doplněná zvektorizovaným mimovegetačním ortofotem, ale vznikly poměrně pestrou řadou způsobů. U naprosté většiny lokalit proběhl terénní průzkum a domapování objektů s využitím GNSS, někdy za značně složitých až dobrodružných podmínek. Z pohledu vedoucího považuji za vhodné zdůraznit, že při návštěvě takových lokalit byla i ze strany vedoucího snaha případná bezpečnostní rizika co nejvíce eliminovat pečlivou domácí přípravou. V případě jedné lokality (Vodopády v Modřanské rokli) proběhlo i dronové snímkování, kdy student pořízená data zpracoval do podoby ortofota a bodového mračna a použil je jako další podklad pro zpracování mapy. Dvě mapy pak vznikly analýzou existujících prostorových dat, z nichž zejména ta týkající se různých variant středů Prahy, rozhodně nebyla úplně triviální.

Pozitivně lze hodnotit i návrh topografických objektů, který značně zkomplikovala nesourodost, resp. široké tematické rozkročení atlasu, navíc v kombinaci s velkým měřítkem. Z tohoto pohledu je pak na místě je tak rozlišovat tři druhy zábradlí, či kamenný násep a sutiny. Za zdařilou z hlediska obsahu i formy považuji také kapitolu týkající se kartografického zpracování jednotlivých map, kde jsou podrobně popsána a vysvětlena všechna zajímavá místa návrhu a praktické tvorby znakového klíče.

Poněkud stručněji je pak popsána finalizace atlasu do podoby ebooku. Podobně stručná je i diskuse, ovšem s ohledem na specifičnost zaměření díla ji považuji za dostačující.

Krom vlastního textu práce vznikl i 64stránkový atlas, který je přílohou odevzdané práce. Nejde pouze o maketu, ale dílo bylo dotaženo do finální podoby, která se svojí podobou blíží profesionálně zpracované knize. Samotné hodnocení obsahu věcné správnosti textů o jednotlivých lokalitách není předmětem tohoto posudku, protože dostupnost informací a kvalita zdrojů k nim je značně proměnlivá. Nicméně populárně-naučný text se mi jako celek jeví zdařilý (byť to může být způsobeno mými limitovanými znalostmi). Dílo hodnotím jednoznačně pozitivně i z pohledu grafického návrhu, sazby a celkového zpracování. Řada fotografií je dílem autora. Je ovšem na místě zmínit, že autor nejprve dílo sám navrhl v Microsoft Publisheru (což není ideální nástroj) a podle tohoto grafického návrhu bylo pak vytvořeno výsledné PDF externistou. Z hlediska vedoucího toto za problém nepovažuji, protože i při profesionální atlasové tvorbě finalizaci díla přenecháváme zkušeným grafikům. Z hlediska kartografie se lze na tematické mapy v atlase dívat jako na zajímavý experiment, protože v jejich měřítku vznikají obvykle nepřehledné technické plány, nikoliv díla respektující obecné zásady geografické kartografie. Za hlavní aspekty map, které lze pochválit, považuji barevné řešení land use/land cover, práci s překrýváním těchto ploch pomocí průhlednosti, grafickou podobu navržených bodových symbolů, řešení znázornění skal a přehledný způsob zpracování souhrnné legendy na konci atlasu.

Student ke zpracování práce přistoupil mimořádně aktivně a zodpovědně. Podezřívám ho, že dokumentaci míst popisovaných v atlasu zcela propadl a strávil touto aktivitou naprostou většinu svého letošního volného času. Tento zápal pro věc se jednoznačně projevil nejen v ochotě prolézat křoviny ve strmém svahu nad bývalým barrandovským koupalištěm, v únoru se zmáčet při měření přesné výšky vodopádů či brodit kanalizovaný úsek Malé říčky v klaustrofobické podzemní chodbě, ale hlavně v kvalitě výsledného díla. Původní záměr vedoucího zpracovat atlas „divných míst v Praze“ se podařilo naplnit výrazně nad rámec očekávání. Podařilo se mimo jiné objevit a zdokumentovat dosud nikde nepopsaný přírodní vodopád, „kultovní místo“ příznivců pražské kanalizační sítě, či podrobně zachytit stav Smíchovského nádraží těsně před jeho přestavbou.

Z pohledu formální stránky je práce rovněž v pořádku, množství překlepů a stylistických chyb je zanedbatelné. Pár případů jsem nicméně našel i v textu atlasu.

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou **výborně**. Práce má značný potenciál uspět na studentských soutěžích, protože s ohledem na své atraktivní zaměření má krom nesporných kartografických kvalit potenciál oslovit i geografy a širší veřejnost, zejména pražskou, a mohla by klidně vyjít i jako kniha.

V Praze dne 23. 8. 2024

RNDr. Jakub Lysák, Ph.D.